

راهاندازی مناطق فناوریانه در شهرک‌های صنعتی؛ پیوند تازه صنعت و دانش

معاون علمی، فناوری و اقتصاد دانش‌بنیان رئیس‌جمهور از اجرای الگوی جدید حکمرانی علم و فناوری در شهرک‌های صنعتی خبر داد و گفت: سه شهرک صنعتی در استان‌های تهران، گیلان و اصفهان به‌عنوان پایلوت انتخاب شده‌اند تا با ایجاد زون‌های فناوریانه، پیوند میان شرکت‌های دانش‌بنیان، صنایع مستقر، زیرساخت‌های نوآوری و مدیریت هوشمند تقویت شود.

به گزارش شبکه صنعت ۲۴، معاون علمی، فناوری و اقتصاد دانش‌بنیان رئیس‌جمهور از اجرای الگوی جدید حکمرانی علم و فناوری در شهرک‌های صنعتی خبر داد و گفت: سه شهرک صنعتی در استان‌های تهران، گیلان و اصفهان به‌عنوان پایلوت انتخاب شده‌اند تا با ایجاد زون‌های فناوریانه، پیوند میان شرکت‌های دانش‌بنیان، صنایع مستقر، زیرساخت‌های نوآوری و مدیریت هوشمند تقویت شود.

معاونت علمی، فناوری و اقتصاد دانش‌بنیان ریاست‌جمهوری، نشست مشترک معاون علمی رئیس‌جمهور با هیئت‌مدیره شرکت شهرک‌های صنعتی، امروز شنبه ۳۱ مردادماه در محل معاونت علمی برگزار شد. در این نشست، برنامه‌های مشترک برای توسعه فناوری در بنگاه‌های کوچک و متوسط، ایجاد و توسعه زون‌های فناوری و هوشمندسازی مدیریت شهرک‌های صنعتی مورد بررسی قرار گرفت.

حسین افشین در این نشست با تشریح رویکرد جدید معاونت علمی برای توسعه فناوری در شهرک‌های صنعتی گفت: هدف، صرفاً واگذاری زمین به شرکت‌های فناور نیست، بلکه ایجاد «نسل جدید شهرک‌های صنعتی» است؛ شهرک‌هایی که در آنها تولید فناوریانه، فضاهای تولید و کار اشتراکی، مراکز نوآوری، صنایع مستقر و زیرساخت‌های هوشمند در یک معماری واحد به یکدیگر متصل می‌شوند.

سه شهرک صنعتی در تهران، گیلان و اصفهان پایلوت می‌شوند

معاون علمی رئیس‌جمهور با اشاره به انتخاب سه شهرک صنعتی در استان‌های تهران، گیلان و اصفهان به‌عنوان پایلوت این طرح اظهار کرد: این شهرک‌ها بر اساس ظرفیت‌های صنعتی و فناوریانه، تعداد واحدهای مستقر، نوع فعالیت صنایع و ظرفیت سرمایه‌گذاری انتخاب شده‌اند.

وی افزود: در تهران، شهرک صنعتی شمس‌آباد، در گیلان، شهرک صنعتی سفیدرود و در اصفهان نیز شهرکی متناسب با اهداف طرح انتخاب شده است. انتخاب سه شهرک از استان‌های مختلف همچنین با هدف آزمودن مدل در شرایط متفاوت مدیریتی و صنعتی انجام شده است تا در صورت موفقیت، الگو به سایر شهرک‌های صنعتی کشور تسری پیدا کند.

معاون علمی رئیس‌جمهور اجرای این طرح را بخشی از تغییر نگاه به شهرک‌های صنعتی دانست و گفت: در نسل جدید شهرک‌های صنعتی، تولید لزوماً به معنای تولید یک قطعه یا محصول فیزیکی نیست و می‌تواند شامل تولید فناوریانه، خدمات فناوری و فعالیت‌های نوآورانه باشد.

این مقام مسئول با اشاره به تفاوت میان پارک‌های فناوری و شهرک‌های صنعتی اظهار کرد: در پارک‌های فناوری معمولاً تولید در مقیاس پایلوت و نمونه اولیه انجام می‌شود، اما قرار نیست همان مدل عیناً در شهرک صنعتی اجرا شود. از سوی دیگر نیز هدف این نیست که صرفاً شرکت‌هایی با تولید پایدار در این زون‌ها مستقر شوند.

افشین افزود: مدل موردنظر باید ترکیبی از تولید، فناوری، نوآوری و خدمات فناوریانه باشد؛ به‌گونه‌ای که فعالیت شرکت‌های مستقر با نیاز صنایع همان شهرک ارتباط مستقیم داشته باشد.

وی یکی از محورهای این برنامه را ایجاد فضاهای تولید اشتراکی عنوان کرد و گفت: همان‌طور که در سال‌های گذشته فضاهای کار اشتراکی برای تیم‌ها و شرکت‌هایی ایجاد شد که نیاز به دفتر مستقل نداشتند، در این طرح نیز بخشی از زیرساخت‌ها می‌تواند به محیط‌های تولید اشتراکی اختصاص پیدا کند.

معاون علمی رئیس‌جمهور ادامه داد: بخشی از این فضاها می‌تواند به کارگاه‌های عمومی برای فعالیت‌های فناوریانه اختصاص یابد و بخشی نیز با الگوبرداری از کارخانه‌های نوآوری، محل فعالیت تیم‌ها و شرکت‌هایی باشد که الزاماً محصول فیزیکی تولید نمی‌کنند اما محصول یا خدمت فناوریانه ارائه می‌دهند.

افشین تأکید کرد: در شهرهای بزرگ باید به سمت چنین الگویی حرکت کرد و قرار نیست تولیدات سنتی و سنگین وارد این زون‌ها شوند؛ بلکه برای فعالیت‌های فناوریانه و نوآورانه امتیاز و زیرساخت متناسب فراهم خواهد شد.

معاون علمی رئیس‌جمهور همچنین از پیش‌بینی مشوق‌های ویژه برای شرکت‌هایی که در بخش فناوریانه این زون‌ها مستقر می‌شوند خبر داد و گفت: حتی در نحوه پرداخت‌ها نیز تفاوت‌هایی میان بخش فناوریانه و سایر بخش‌ها در نظر گرفته خواهد شد.

وی افزود: جزئیات مشوق‌ها هنوز در حال نهایی‌سازی است و پس از انجام هماهنگی‌های لازم اعلام خواهد شد.

اجرای طرح با مشارکت صندوق‌های پژوهش و فناوری تخصصی

افشین با اشاره به طراحی سازوکار اجرایی برای هر استان گفت: برای اجرای طرح، به‌صورت منتخب از تعدادی صندوق پژوهش و فناوری دعوت خواهد شد و ممکن است یک یا دو صندوق تخصصی فعال در حوزه زیرساخت به‌عنوان کارگزار معاونت علمی در بخش‌های مختلف پروژه مأموریت بگیرند.

به گفته این مقام مسئول، صندوق‌های پژوهش و فناوری عمومی یا استانی الزاماً مأموریت ورود به چنین حوزه‌ای را ندارند، اما صندوق‌های تخصصی فعال در حوزه زیرساخت می‌توانند در اجرای پروژه نقش‌آفرینی کنند. برای هر استان نیز فرد یا مجموعه‌ای از داخل همان استان که با صندوق منتخب ارتباط دارد، برای هماهنگی‌های اجرایی تعیین خواهد شد تا روند اجرای طرح و رصد پیشرفت آن با انسجام بیشتری دنبال شود.

یکی از محورهای اصلی این الگو، ارتباط مستقیم میان شرکت‌های فناور و صنایع مستقر در شهرک‌هاست. افشین در این‌باره گفت: مزیت‌های هر شهرک باید در طراحی زون فناورانه مورد توجه قرار گیرد.

«شهرک صنعتی عباس‌آباد» پایلوت هوشمندسازی

هوشمندسازی مدیریت شهرک‌های صنعتی نیز یکی دیگر از محورهای همکاری معاونت علمی و شرکت شهرک‌های صنعتی است. افشین در این خصوص گفت: از میان حدود ۱۵ شهرک بررسی‌شده، شهرک صنعتی عباس‌آباد به‌عنوان پایلوت هوشمندسازی انتخاب شده است. این انتخاب بر اساس مجموعه‌ای از پارامترها، از جمله ظرفیت‌های شهرک در حوزه هوشمندسازی و هوش مصنوعی انجام شده است.

معاون علمی رئیس‌جمهور با تأکید بر سیاست معاونت علمی برای اجرای محدود و هدفمند پروژه‌ها گفت: ابتدا یک نمونه را به نتیجه می‌رسانیم و سپس آن را تکثیر می‌کنیم. به محض اینکه در آذرماه مشخص شود یک یا هر سه پروژه زون‌های فناورانه به نتیجه مطلوب رسیده‌اند، توسعه این مدل به سایر شهرک‌ها دنبال خواهد شد.

«دوقلوی دیجیتال» برای مدیریت شهرک‌های صنعتی

افشین درباره مفهوم هوشمندسازی شهرک صنعتی توضیح داد: هوشمندسازی صرفاً به معنای ایجاد چند سامانه اداری نیست، بلکه هدف ایجاد «دوقلوی دیجیتال» شهرک است. هر اتفاقی که در شهرک رخ می‌دهد باید در محیط دیجیتال قابل مشاهده باشد؛ از میزان مصرف انرژی و آب هر شرکت گرفته تا مقدار مواد اولیه ورودی و محصول خروجی.

به گفته او، با ثبت و تحلیل این داده‌ها می‌توان میزان مصرف هر واحد را با دوره‌های قبل مقایسه کرد، میزان صرفه‌جویی را سنجید و برای بهینه‌سازی عملکرد واحدها پیشنهادهای دقیق ارائه داد.

معاون علمی رئیس‌جمهور افزود: با استفاده از هوش مصنوعی می‌توان عملکرد یک واحد صنعتی را با شاخص‌های جهانی مقایسه کرد. اگر یک محصول در سطح جهانی با میزان مشخصی انرژی تولید شود اما یک واحد داخلی چند برابر آن انرژی مصرف کند، داده‌های حاصل از سامانه می‌تواند به شناسایی علت و اصلاح فرآیند کمک کند.

معاون علمی رئیس‌جمهور ورود فناوری‌های دیجیتال به مدیریت شهرک‌ها را موجب تغییر نقش مدیران دانست و اظهار کرد: در گذشته نگاه به شهرک صنعتی بیشتر شبیه مدیریت یک مجموعه ملکی بود؛ یعنی مدیر شهرک عملاً نقش مدیر ساختمان را ایفا می‌کرد. با ورود داده و فناوری دیجیتال، این مأموریت تغییر می‌کند و مدیر شهرک به سیاست‌گذار شهرک تبدیل می‌شود.

وی افزود: زمانی که اطلاعات دقیق درباره ورودی و خروجی واحدها، مصرف انرژی و عملکرد تجهیزات در اختیار باشد، تصمیم‌گیری دیگر صرفاً بر اساس ارزیابی‌های فردی انجام نمی‌شود و داده‌ها و تحلیل‌ها می‌توانند وضعیت شهرک و اقدامات مورد نیاز را مشخص کنند.

واگذاری‌ها تا پایان آذرماه نهایی می‌شود

افشین با تأکید بر اهمیت زمان‌بندی اجرای طرح گفت: هدف‌گذاری شده است تا پایان آذرماه و هم‌زمان با هفته پژوهش، واگذاری‌های مربوط به این پروژه‌ها قطعی شود. پس از واگذاری، شرکت‌ها ساخت‌وساز را آغاز می‌کنند و از حمایت‌های در نظر گرفته‌شده برای ساخت استفاده خواهند کرد. هم‌زمان، زیرساخت‌های فنی مورد نیاز نیز باید فراهم شود.

به گفته وی، هدف این است که بخشی از شرکت‌های مستقر در این طرح در سال آینده به مرحله بهره‌برداری برسند و در هفته دولت سال آینده، چندین شرکت آماده فعالیت باشند تا نتایج اجرای طرح قابل مشاهده باشد.

این مقام مسئول همچنین از اختصاص بخشی از زون‌های منتخب به مراکز نوآوری خبر داد و گفت: در دل شهرک صنعتی، مرکز نوآوری متناسب با ظرفیت همان شهرک ایجاد خواهد شد. این مراکز می‌توانند محل فعالیت تیم‌ها و شرکت‌های فناور باشند و ترکیب آنها بر اساس ظرفیت صنعتی هر شهرک تعیین می‌شود.

معاون علمی رئیس‌جمهور بر ضرورت دریافت نیازهای صنایع پیش از طراحی این مراکز تأکید کرد و گفت: شرکت‌های مستقر در هر شهرک باید نیازهای خود را مطرح کنند تا این نیازها در طراحی نهایی لحاظ شود. نباید مرکزی ایجاد شود که مجموعه‌های فناور در آن مستقر باشند اما فعالیت آنها ارتباطی با صنایع همان شهرک نداشته باشد.

همکاری شرکت شهرک‌های صنعتی برای توسعه فناوری

طهمورث لاهوتی اشکوری، سرپرست شرکت شهرک‌های صنعتی تهران، نیز در این نشست با اشاره به تجربه همکاری‌های گذشته با معاونت علمی گفت: اجرای برنامه توسعه فناوری با جدیت و پیگیری مستمر می‌تواند اثربخشی قابل توجهی برای صنایع کوچک و متوسط مستقر در شهرک‌های صنعتی داشته باشد. این برنامه حاصل یک تجربه عملیاتی و اجرایی است که پیش از این نیز نتایج مثبتی برای صنایع کوچک و متوسط به همراه داشته است.

لاهورتی هدف اصلی برنامه را افزایش اثربخشی زون‌های فناوری و گسترش نفوذ فناوری در بنگاه‌های کوچک و متوسط عنوان کرد و گفت: بر اساس توافق‌های انجام‌شده، اجرای طرح در سه موقعیت صنعتی اثرگذار آغاز خواهد شد.

به گفته وی، شرکت‌های شهرک‌های صنعتی استان‌های تهران، گیلان و اصفهان در اجرای برنامه مشارکت خواهند داشت و برنامه‌ریزی شده است از آذرماه، زمینه واگذاری پروژه‌ها و آغاز سرمایه‌گذاری در این بخش فراهم شود.

سرپرست شرکت شهرک‌های صنعتی تهران تأکید کرد: سرعت اجرای طرح اهمیت زیادی دارد، زیرا تأخیر در توسعه زیرساخت‌های فناوری می‌تواند دستیابی به هدف افزایش رقابت‌پذیری محصولات بنگاه‌های کوچک و متوسط را به تعویق بیندازد.

لاهورتی درباره طرح هوشمندسازی نیز گفت: شهرک صنعتی عباس‌آباد به‌عنوان پایلوت اجرای مدیریت هوشمند انتخاب شده است. مدیریت هوشمند شهرک‌ها می‌تواند شیوه جدیدی از حکمرانی در این مجموعه‌ها ایجاد کند و علاوه بر خدمات عمومی و نحوه ارائه خدمات به واحدهای تولیدی، فعالیت‌ها و نیازهای بنگاه‌های مستقر را نیز پوشش دهد.

او ادامه داد: بر اساس برنامه مطرح‌شده، هدف‌گذاری شده است اجرای پایلوت مدیریت هوشمند شهرک صنعتی عباس‌آباد تا پایان سال به مرحله عملیاتی برسد و در صورت موفقیت، الگوی به‌دست‌آمده در سال آینده به سایر شهرک‌های صنعتی کشور تسری پیدا کند.

اختصاص ۶۴ هکتار زمین به فعالیت‌های دانش‌بنیان

محمدجواد صدری‌مهر، معاون توسعه اقتصاد دانش‌بنیان معاونت علمی، فناوری و اقتصاد دانش‌بنیان ریاست‌جمهوری نیز در این نشست به ظرفیت ایجادشده برای استقرار شرکت‌های دانش‌بنیان در شهرک‌های صنعتی اشاره کرد. تاکنون حدود ۶۴ هکتار زمین برای استقرار فعالیت‌های دانش‌بنیان واگذار شده و درخواست‌هایی برای تأمین حدود ۸۰ هکتار زمین دیگر نیز وجود دارد.

صدری‌مهر بر ضرورت برنامه‌ریزی برای ادامه این روند تأکید کرد و گفت: ظرفیت شهرک‌های صنعتی باید بیش از گذشته برای توسعه اقتصاد دانش‌بنیان مورد استفاده قرار گیرد.

وی همچنین با اشاره به طراحی فضاهای جدید در شهرک صنعتی شمس‌آباد اظهار کرد: بخشی از این فضاها می‌تواند به شرکت‌های کوچک‌تر و واحدهایی اختصاص یابد که به فضای تولیدی محدودی نیاز دارند.

به گفته معاون توسعه اقتصاد دانش‌بنیان معاونت علمی، ایجاد فضاهای تولیدی اشتراکی و متمرکز، امکان استفاده مشترک از زیرساخت‌ها و تجهیزات را فراهم می‌کند و می‌تواند زمینه همکاری و هم‌افزایی میان شرکت‌ها و مجموعه‌های مختلف را افزایش دهد.

در ادامه نشست، اعضای هیئت‌مدیره شرکت شهرک‌های صنعتی نیز درباره پروژه‌های مورد توافق، برنامه زمان‌بندی اجرا و ظرفیت‌های موجود برای توسعه همکاری میان معاونت علمی و شرکت شهرک‌های صنعتی دیدگاه‌ها و پیشنهادهای خود را مطرح کردند.